

SEMESTRUL EUROPEAN – FIȘĂ TEMATICĂ

SISTEME JUDICIARE EFICACE

1. INTRODUCERE

Uniunea Europeană este fondată pe respectul pentru valorile fundamentale, statul de drept și democrație. Aceste valori trebuie să fie protejate. Pentru funcționarea corespunzătoare a UE, este necesar ca toate statele membre să aibă sisteme judiciare eficiente.

Calitatea, independența și eficiența reprezintă componentele-cheie ale unui „sistem judiciar eficient”. Sistemele judiciare eficiente sunt o condiție prealabilă pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor și întreprinderilor, întrucât acestea insuflă încredere de-a lungul întregului ciclu economic. De asemenea, ele sunt esențiale pentru protejarea drepturilor individuale, în special a drepturilor sociale, și sunt cruciale pentru punerea în aplicare a întregii legislații UE, în special a legislației economice, precum și pentru consolidarea încrederii reciproce și a luptei împotriva corupției. Aceasta din urmă are un impact direct asupra bugetelor publice și a mediului de afaceri.

Indiferent de modelul sistemului judiciar național sau de tradiția juridică în care acesta este ancorat, eficiența, calitatea și independența sunt parametri esențiali ai unui „sistem judiciar eficient”.

În cadrul semestrului european, ciclul anual de coordonare a politicilor economice la nivelul UE¹, îmbunătățirea eficacității

sistemelor judiciare ale statelor membre a fost identificată drept o componentă esențială a reformelor structurale. Din același motiv, reformele judiciare naționale au devenit o parte integrantă a componentelor structurale în statele membre care fac obiectul programelor de ajustare economică². Orice reformă a justiției ar trebui să susțină statul de drept și să respecte legislația UE și standardele europene de independență a sistemului judiciar.

Prezentul document are următoarea structură: În secțiunea 2 se prezintă evoluțiile privind eficiența, independența și calitatea sistemelor judiciare. În secțiunea 3 se oferă exemple de măsuri care pot îmbunătăți performanța sistemelor judiciare. În secțiunea 4 se prezintă situația actuală a politicilor.

Alte fișe tematice din cadrul semestrului european relevante pentru subiectul în cauză sunt fișa tematică privind calitatea administrației publice și cea privind reglementarea serviciilor profesionale.

[COM(2016) 725 final, p. 8].

În Analiza anuală a creșterii pentru 2016, se precizase deja că „[e]ste necesar să se asigure proceduri rapide, să se elimine întârzierile înregistrate în soluționarea cauzelor aflate pe rolul instanțelor, să se ofere garanții sporite pentru independența magistraților și să se amelioreze calitatea sistemului judiciar, inclusiv printr-o mai bună utilizare a TIC în instanțe și prin recurgerea la standarde de calitate” [COM(2015) 690 final, p. 13].

² Programele de ajustare economică din Grecia, Portugalia (încheiat în iunie 2014) și Cipru (încheiat în aprilie 2016) au inclus condiții privind reforma justiției.

---

¹ În Analiza anuală a creșterii pentru 2017, Comisia Europeană a subliniat că sunt necesare „sisteme de justiție eficiente pentru a sprijini creșterea economică și a oferi firmelor și cetățenilor servicii de calitate ridicată”

2. IDENTIFICAREA PROVOCĂRILOR

Tabloul de bord privind justiția în UE³ contribuie la semestrul european prin furnizarea de date obiective, fiabile și comparabile privind calitatea, independența și eficiența sistemelor judiciare din toate statele membre.

Fiind un instrument de informare în continuă evoluție, acesta ajută UE și statele membre să identifice potențialele deficiențe, progrese și bune practici, precum și tendințele de-a lungul timpului.

Această examinare a modului în care funcționează sistemele judiciare naționale este completată de o evaluare specifică fiecărei țări, care ține seama de contextul și particularitățile fiecărui stat membru și ale sistemului său juridic. Evaluarea este prezentată în rapoartele de țară din cadrul semestrului european.

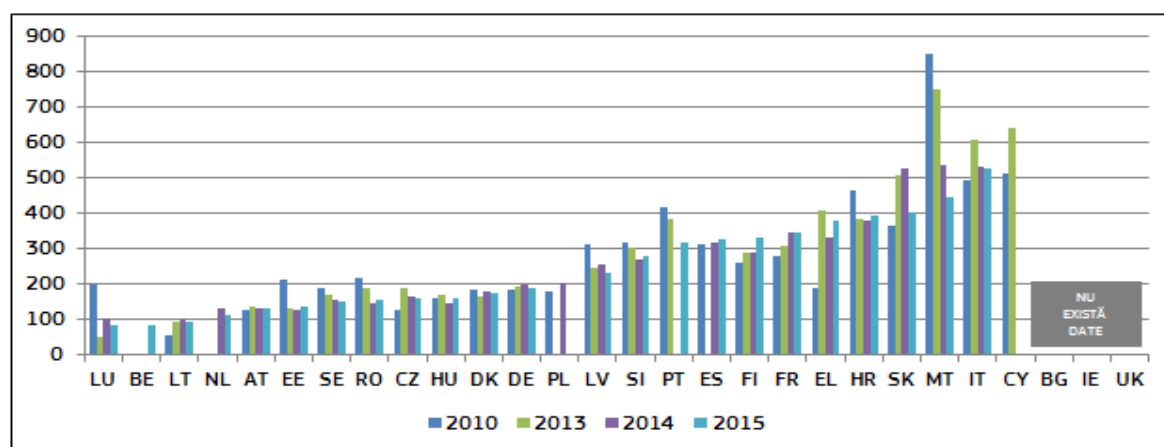
2.1. Îmbunătățirea eficienței sistemelor judiciare

Deciziile prompte sunt esențiale pentru întreprinderi, investitori și consumatori. În deciziile lor de investiții, întreprinderile iau în calcul riscul de a fi implicate în litigii comerciale, în litigii de muncă sau fiscale ori în proceduri de insolvență. Eficiența cu care sistemul judiciar gestionează litigiile este, prin urmare, un factor important.

Potrivit Tabloului de bord 2017 privind justiția în UE, situația diferă considerabil, în funcție de statul membru și de indicatorul avut în vedere⁴.

Mai multe state membre continuă să se confrunte cu provocări specifice în ceea ce privește eficiența sistemului de justiție. Aceste probleme constau în proceduri îndelungate în primă instanță combinate cu rate scăzute de soluționare a cauzelor sau un număr ridicat de cauze pendinte.

Figura 1 – Timpul necesar pentru soluționarea cauzelor litigioase civile și comerciale (în primă instanță/în zile)

Sursa: Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE⁵.

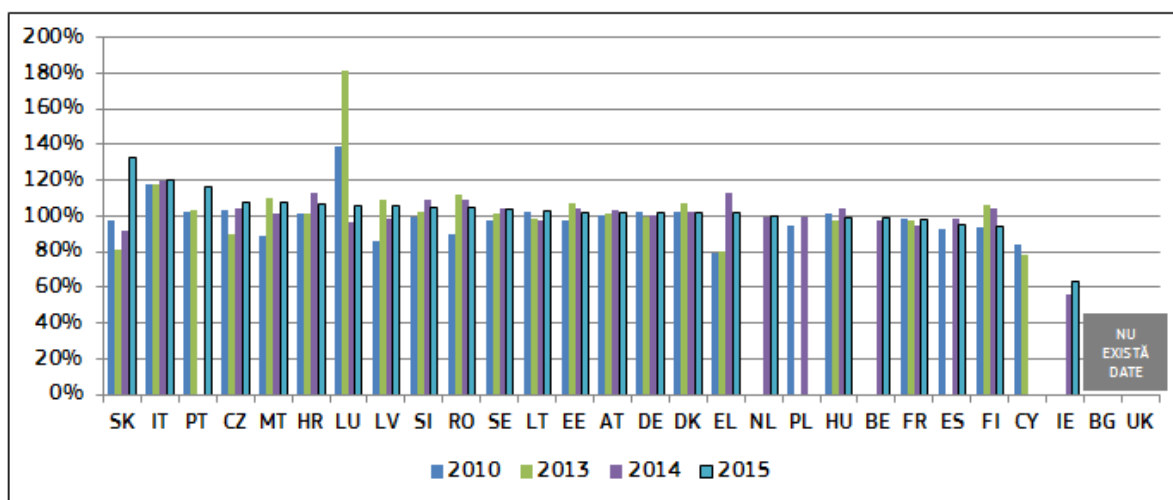
Notă: Cauzele litigioase civile și comerciale vizează litigiile dintre părți, de exemplu litigiile legate de contracte.

³ Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE, COM(2017) 167 final – https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice_ro.

⁴ Durata procedurilor, rata de soluționare a cauzelor și numărul de cauze pendinte sunt indicatori standard definiți de către Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) din cadrul Consiliului European: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

⁵ Conform datelor furnizate de CEPEJ. Durata procedurilor reprezintă timpul (în zile) necesar pentru soluționarea unei cauze în instanță, și anume timpul necesar pentru ca organul jurisdicțional să pronunțe o hotărâre în primă instanță. Indicatorul „durata lichidării stocului de cauze pendinte” reprezintă numărul de cauze nesoluționate împărțit la numărul de cauze soluționate la sfârșitul anului înmulțit cu 365 de zile. Cifra inițială din Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE conține informații contextualizate specifice suplimentare legate de situația din anumite state membre.

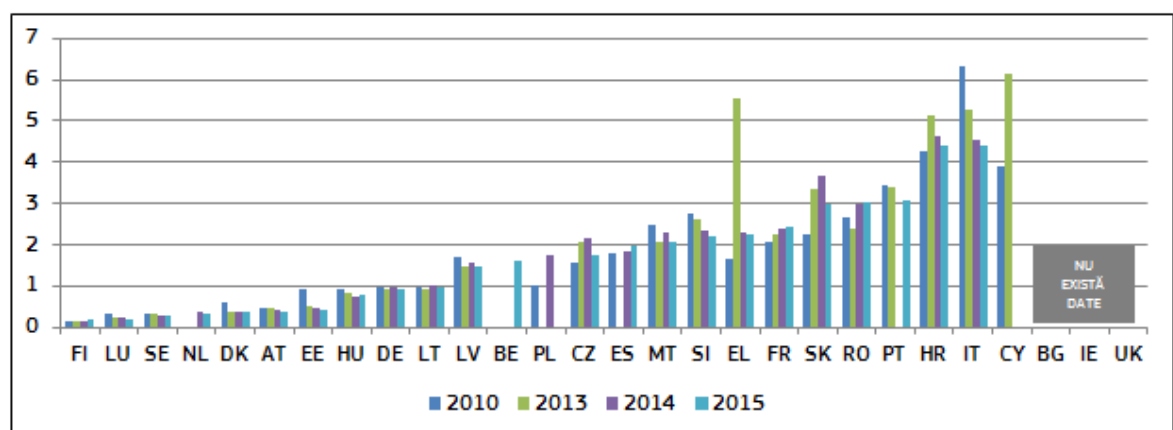
Figura 2 – Rata de soluționare a cauzelor litigioase civile și comerciale (în primă instanță/în %)

Sursa: Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE⁶.

Notă: Dacă rata de soluționare a cauzelor este de aproximativ 100 % sau mai mare, înseamnă că sistemul judiciar este capabil să soluționeze toate cauzele noi introduse. Dacă rata de soluționare a cauzelor este mai mică de 100 %, înseamnă că instanțele soluționează mai puține cauze decât numărul de cauze noi. Cifra inițială din Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE conține informații contextualizate specifice suplimentare legate de situația din anumite state membre.

Figura 3 – Numărul de cauze litigioase civile și comerciale pendinte (în primă instanță/la 100 de locuitori)

Sursa: Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE⁷.

⁶ Conform datelor furnizate de CEPEJ. **Rata de soluționare a cauzelor** este raportul dintre numărul de cauze soluționate și numărul de cauze noi. Aceasta măsoară capacitatea unei instanțe de a face față volumului de cauze noi. Durata procedurilor este legată de ritmul în care instanțele pot soluționa cauzele („rata de soluționare a cauzelor”) și de numărul de cauze care așteaptă încă să fie soluționate („cauze pendinte”).

⁷ Conform datelor furnizate de CEPEJ. Numărul de **cauze pendinte** reprezintă numărul de cauze care se află în curs de soluționare la sfârșitul unei perioade. Numărul de cauze pendinte influențează durata lichidării stocului de cauze pendinte. Cifra inițială din Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE conține informații contextualizate specifice suplimentare legate de situația din anumite state membre.

Datele de-a lungul anilor arată că există o anumită volatilitate a rezultatelor, care se pot ameliora sau înrăutăți de la un an la altul. S-au înregistrat progrese în special în statele membre pe care semestrul european sau programele de ajustare economică le-au identificat ca fiind confruntate cu provocări. În plus, durata procedurilor și ratele de soluționare pentru cauzele litigioase civile și comerciale s-au îmbunătățit în majoritatea statelor membre în ultimii 5 ani.

De asemenea, deși în ultimii 2 ani s-au înregistrat unele reduceri ale cauzelor pendinte, numărul acestora rămâne ridicat în mai multe state membre.

2.2. Îmbunătățirea calității sistemelor judiciare

Instituțiile, inclusiv sistemele judiciare naționale, de înaltă calitate constituie un factor determinant al performanțelor economice. Pentru ca justiția să fie eficace, este nevoie de calitate de-a lungul întregii proceduri judiciare. Anumiți factori care sunt general acceptați ca relevanți⁸ pot contribui la îmbunătățirea calității sistemelor judiciare.

Printre aceștia se numără:

- tehnologii moderne ale informației și comunicațiilor, în special sisteme de gestionare a cauzelor;
- formarea judecătorilor și a personalului instanțelor;
- monitorizarea și evaluarea activităților instanțelor;
- utilizarea sondajelor privind gradul de satisfacție și
- dotarea sistemelor judiciare cu personal și fonduri adecvate.

Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE confirmă că situația variază semnificativ la nivelul UE, dar și faptul că multe state membre depun eforturi deosebite

pentru a desfășura acțiuni susținute de îmbunătățire a calității sistemelor lor judiciare.

De exemplu, deși eforturile de îmbunătățire a instrumentelor informatice pentru sistemul judiciar au continuat, indicatorii evidențiază existența unor decalaje într-o serie de state membre (figura 4). Puține state membre aplică o abordare cuprinzătoare pentru a evalua activitățile instanțelor, inclusiv prin intermediul sondajelor.

În multe state membre, potențialul sistemelor informatice de gestionare a cauzelor nu este încă valorificat pe deplin. Acesta include gestionarea în timp real a cauzelor, realizarea de statistici standardizate privind instanțele, gestionarea stocului de cauze pendinte și a sistemelor de avertizare timpurie.

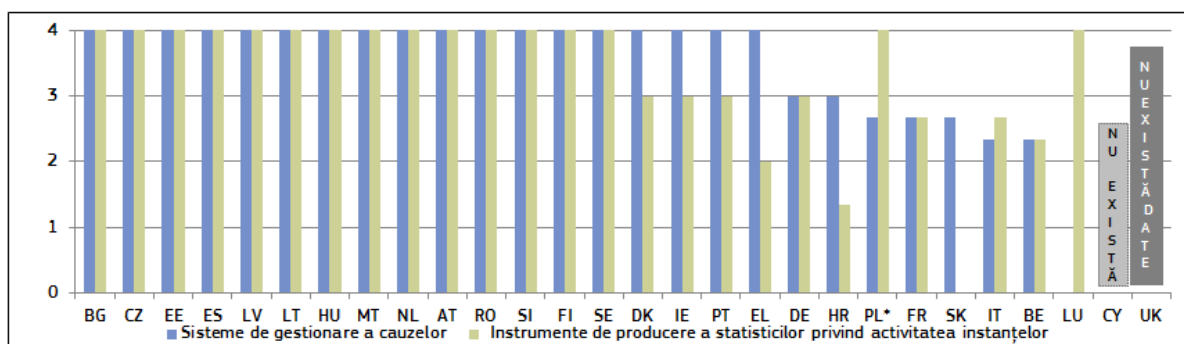
În ceea ce privește resursele financiare, datele arată că, în majoritatea statelor membre, cheltuielile legate de sistemul judiciar rămân relativ stabile (figura 5). **Sunt necesare fonduri adecvate pentru buna funcționare a sistemului judiciar** și pentru asigurarea condițiilor corespunzătoare și a unui personal cu un bun nivel de calificare în cadrul instanțelor.

Standardele pot îmbunătăți calitatea sistemelor judiciare (figura 6). Majoritatea statelor membre dispun de standarde privind modul de informare a părților în legătură cu evoluția cauzei lor, calendarul instanței sau eventualele întârzieri, dar utilizează metode diferite. Furnizarea automată de informații de către instanțe este mai ușor de utilizat decât un sistem care necesită ca părțile să acționeze.

---

⁸ A se vedea, de exemplu, „Lista de verificare pentru promovarea calității justiției și a instanțelor” a CEPEJ (2008); Avizul nr. 6 (2004) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), disponibil la adresa: <https://rm.coe.int/168074752d>.

Figura 4 – TIC utilizate pentru gestionarea cauzelor și pentru statisticile privind activitatea instanțelor (indicator ponderat: min=0, max=4).

Sursa: Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE.

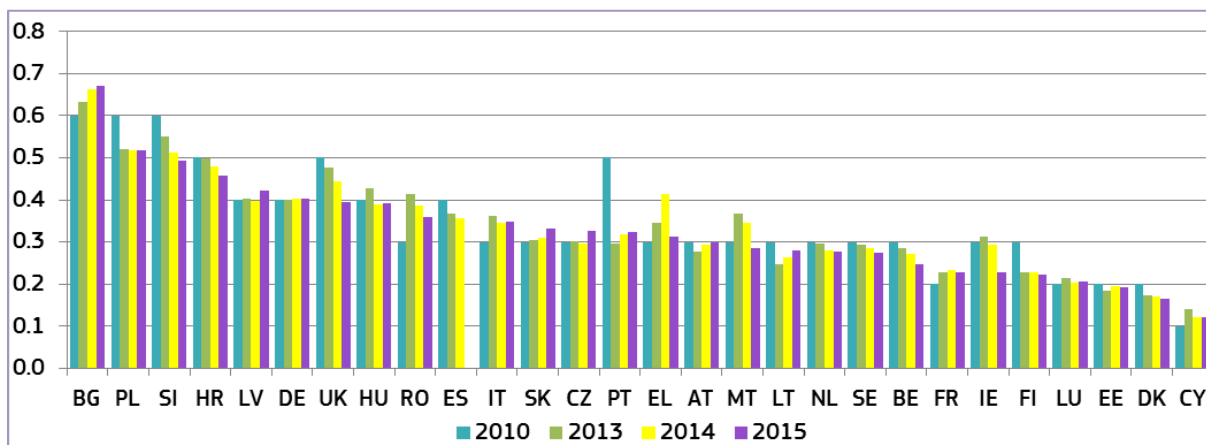
Notă: Datele se referă la anul 2015.

Nivelul de dotare de la 100 % (dispozitiv montat complet) la 0 % (dispozitiv inexistent) indică prezența funcțională în instanțe a dispozitivului menționat în figură, conform următoarei reprezentări:

- 100 % = 4 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile/1,33 puncte pentru fiecare domeniu specific;
- 50-99 % = 3 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile/1 punct pentru fiecare domeniu specific;
- 10-49 % = 2 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile/0,66 puncte pentru fiecare domeniu specific;
- 1-9 % = 1 punct dacă sunt acoperite toate domeniile/0,33 puncte pentru fiecare domeniu specific.

Domeniul se referă la tipul de litigiu tratat (civil/comercial, penal, de contencios administrativ sau de altă natură).

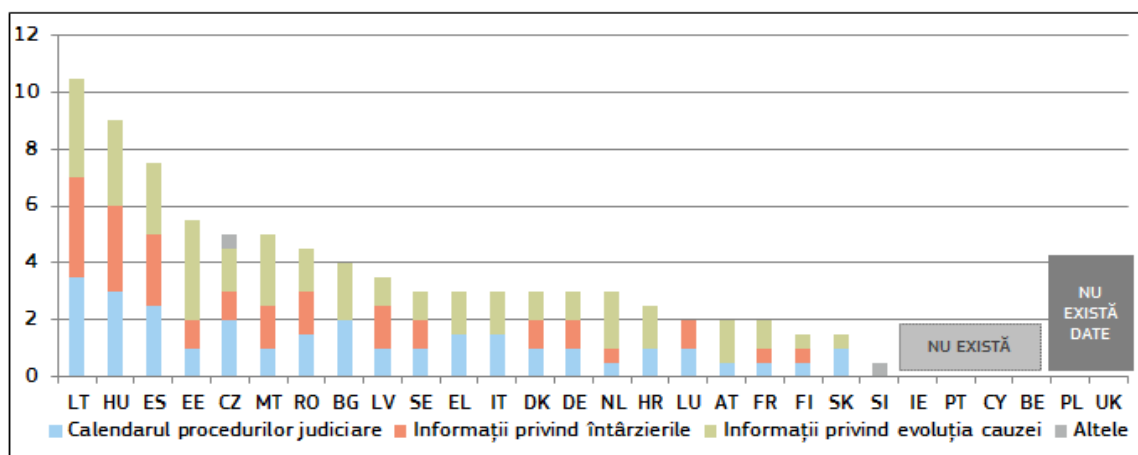
Figura 5 – Totalul cheltuielilor administrațiilor publice pentru instanțele judecătorești ca procent din PIB

Sursa: Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE⁹.

⁹ Conform datelor furnizate de Eurostat. Cifra inițială din Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE conține informații contextualizate specifice suplimentare legate de situația din anumite state membre.

Figura 6 – Standarde privind informațiile legate de evoluția cauzei

Sursa: *Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE*¹⁰.

2.3. Independența sistemelor judiciare

Independența sistemului judiciar este o cerință care derivă din dreptul la o cale de atac eficientă, consacrat în Carta drepturilor fundamentale a UE (articolul 47). Aceasta este un element fundamental al unui sistem judiciar eficient,

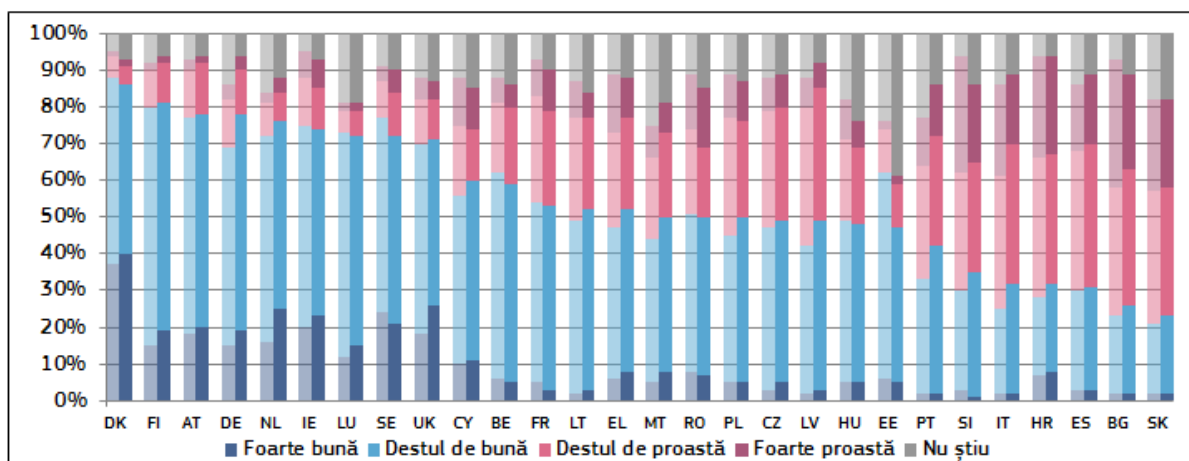
și, de asemenea, este importantă pentru crearea unui mediu investițional și de afaceri atractiv, deoarece garantează echitatea, predictibilitatea și securitatea sistemului juridic în care funcționează întreprinderile. Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE arată evoluția percepției asupra independenței pe baza unor sondaje efectuate în rândul publicului și al întreprinderilor.

Acesta confirmă rezultatele altor sondaje, în special în rândul statelor membre cu nivelul perceput cel mai scăzut și cel mai ridicat de independență a sistemului judiciar.

Tabloul de bord 2017 prezintă în continuare garanțiile juridice privind independența judiciară care există în anumite tipuri de situații în care independența ar putea fi amenințată. Un exemplu în acest sens este transferul judecătorilor fără consimțământul acestora.

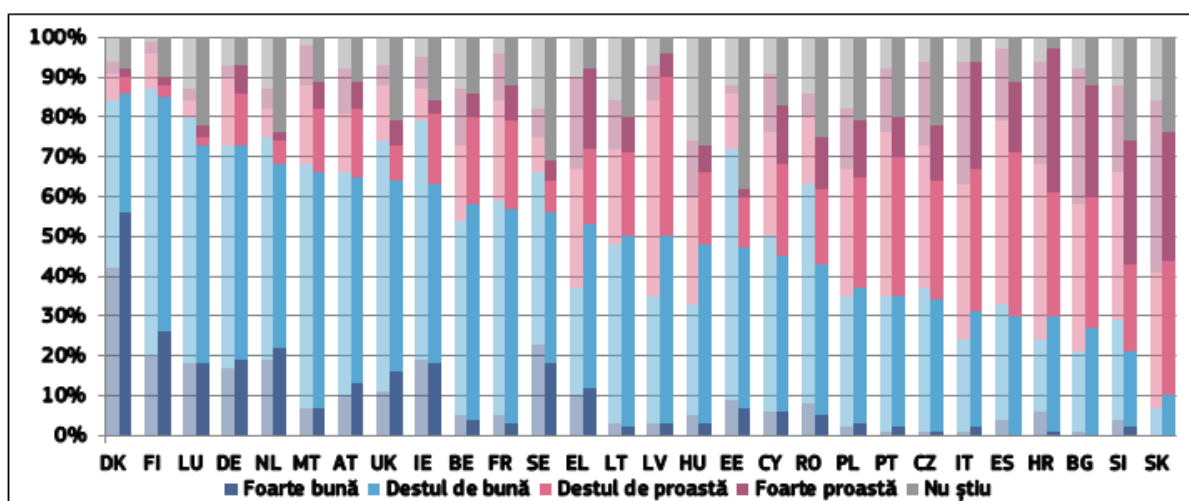
¹⁰ Statelor membre li s-au acordat puncte în funcție de metoda utilizată pentru furnizarea fiecărui tip de informații. 1,5 puncte pentru notificări automate prin e-mail sau SMS, 1 punct pentru acces online pe durata desfășurării procedurii, 0,5 puncte fiecare pentru informare la cererea părților, la discreția instanței sau prin orice altă metodă utilizată.

Figura 7 – Percepția asupra independenței instanțelor și a judecătorilor în rândul publicului larg¹¹

Sursa: Sondajul Eurobarometru FL447¹²

Figura 8 – Percepția asupra independenței instanțelor și a judecătorilor în rândul întreprinderilor¹³

Sursa: Sondajul Eurobarometru FL448¹⁴

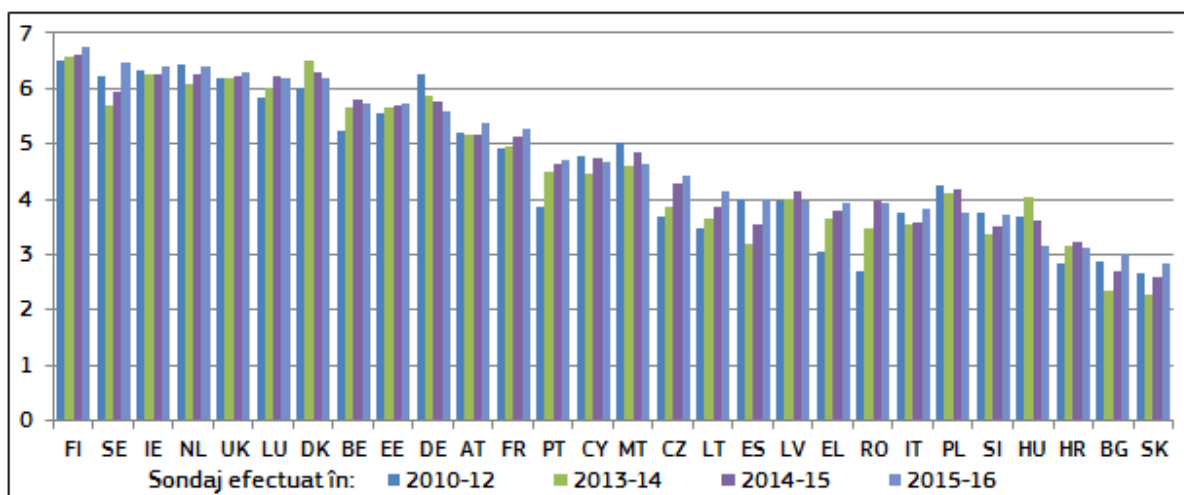
¹¹ Culoarele deschise (coloana din stânga pentru fiecare țară) se referă la 2016. Culoarele închise (coloana din dreapta pentru fiecare țară) se referă la 2017.

¹² Sondajul Eurobarometru FL447, desfășurat în 26 și 25 ianuarie 2017. Întrebarea adresată a fost următoarea: „În opinia dumneavoastră, cum ați evalua sistemul judiciar din (țara noastră) din punctul de vedere al independenței instanțelor și judecătorilor? Considerați că este foarte bun, destul de bun, destul de prost sau foarte prost?”.

¹³ Culoarele deschise (coloana din stânga pentru fiecare țară) se referă la 2016. Culoarele închise (coloana din dreapta pentru fiecare țară) se referă la 2017.

¹⁴ Sondajul Eurobarometru FL448, desfășurat între 25 ianuarie și 3 februarie 2017. Întrebarea adresată a fost următoarea: „În opinia dumneavoastră, cum ați evalua sistemul judiciar din (țara noastră) din punctul de vedere al independenței instanțelor și judecătorilor? Considerați că este foarte bun, destul de bun, destul de prost sau foarte prost?”.

Figura 9 – Percepția asupra independenței sistemului judiciar

Sursa: Date provenite de la Forumul Economic Mondial¹⁵ publicate în Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE. O valoare mai mare înseamnă o percepție mai bună.

Standardele europene¹⁶ impun ca independența magistraturii să fie protejată în mod eficace în cadrul sistemului judiciar prin garanții juridice (independență structurală).

De exemplu, judecătorii nu ar trebui să fie transferați într-o altă funcție judiciară fără consimțământul lor, cu excepția cazurilor de sancțiuni disciplinare sau de reformă a organizării sistemului judiciar.

Acest lucru este necesar pentru a se evita exercitarea de presiuni nejustificate asupra unui judecător. În figura 10 se indică dacă un astfel de transfer este în primul rând permis și, dacă este permis, autoritățile care decid cu privire la astfel de transferuri, motivele (de exemplu organizaționale, disciplinare) care le permit și căile de atac posibile împotriva deciziilor de transfer¹⁷.

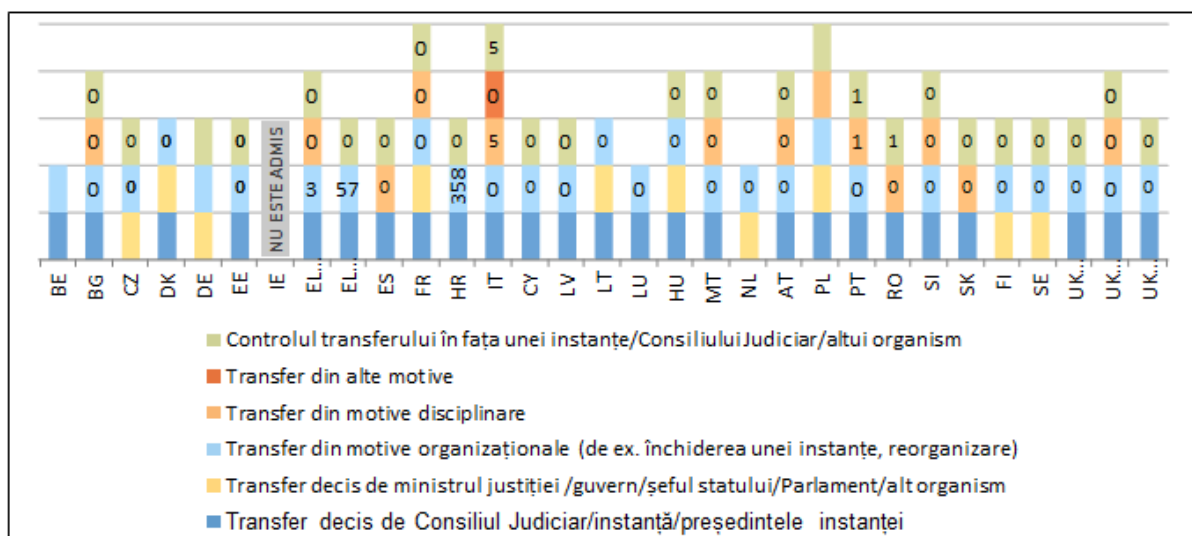
¹⁵ Indicatorul FEM se bazează pe răspunsurile date în cadrul unui sondaj la întrebarea: „În țara dumneavoastră, cât de independent este sistemul judiciar de influențele exercitate de guvern, de persoane sau de întreprinderi? [1 = nu este deloc independent; 7 = complet independent]”. Răspunsurile la sondaj au fost furnizate de un eșantion reprezentativ de întreprinderi care își desfășoară activitatea în principalele sectoare ale economiei (agricultură, industria prelucrătoare, industria neprelucrătoare și servicii) din toate țările în cauză. Sondajul este efectuat în diferite formate, inclusiv prin interviuri față în față ori discuții telefonice cu manageri, prin intermediul formularelor pe suport de hârtie trimise prin poștă, precum și online: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1>.

¹⁶ În special Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de miniștri din cadrul Consiliului Europei către statele membre privind judecătorii: independența, eficiența și responsabilitățile.

¹⁷ Recomandarea CM/Rec(2010)12, § 52.

Figura 10 – Garanțiile privind transferul judecătorilor fără consimțământul acestora (inamovibilitatea judecătorilor)

Sursa: Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE¹⁸. Numărul de deasupra coloanei indică numărul judecătorilor transferați fără consimțământul lor în 2014 (absența numărului înseamnă că nu există date disponibile).

3. IDENTIFICAREA PÂRGHIILOR POLITICE PENTRU SOLUȚIONAREA PROVOCĂRILOR

Tipurile de reforme structurale care pot soluționa provocările identificate mai sus variază de la măsuri structurale la măsuri cu un caracter mai operațional.

Printre acestea se numără:

- restructurarea organizării instanțelor;
- revizuirea hărții judiciare;

- modernizarea și simplificarea normelor procedurale;
- reformarea Consiliului Judiciar;
- reformarea profesiilor judiciare și juridice;
- reformarea asistenței judiciare;
- îmbunătățirea executării hotărârilor;
- promovarea alocării aleatorii a cauzelor;
- modernizarea procesului de gestionare și a transparenței procedurilor în instanță;
- promovarea utilizării noilor tehnologii ale informației și
- încurajarea dezvoltării sistemelor de soluționare alternativă a litigiilor.

¹⁸ Date colectate prin intermediul unui chestionar actualizat elaborat de către Comisie în strânsă colaborare cu Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare (RECJ). Răspunsurile primite din partea statelor membre care nu au consilii judiciare sau care nu sunt membre ale RECJ au fost obținute în cooperare cu Rețeaua președinților Curților Supreme de Justiție ale UE. Statele membre sunt prezentate în ordinea alfabetică a denumirii lor geografice în limba de origine. Înălțimea coloanelor nu reflectă neapărat eficacitatea garanțiilor. Cifra inițială din Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE conține informații contextualizate specifice suplimentare legate de situația din anumite state membre.

Aceste reforme structurale sunt **pârghii politice esențiale pentru a asigura eficacitatea sistemelor judiciare și a crea un mediu mai favorabil pentru afaceri și investiții.**

Impactul economic al unor sisteme judiciare pe deplin funcționale justifică aceste eforturi. Sistemele judiciare eficiente au un rol esențial în crearea unui climat de încredere de-a lungul întregului ciclu economic, iar existența unor sisteme judiciare care garantează aplicarea drepturilor aduce multe beneficii: creditorii sunt mai dispuși să acorde împrumuturi, comportamentul oportunist al întreprinderilor este descurajat, se reduc costurile tranzacțiilor, iar întreprinderile inovatoare, care se bazează deseori pe active necorporale, cum ar fi drepturile de proprietate intelectuală (DPI), sunt mai dispuse să facă investiții.

Pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), importanța existenței unor sisteme judiciare naționale eficiente a fost evidențiată în cadrul unei anchete cu privire la inovare și la DPI¹⁹, realizate în 2015 în aproape 9 000 de IMM-uri europene.

Ancheta a arătat în special că printre principalele motive pentru care IMM-urile nu sesizează justiția cu privire la încălcarea DPI se numără costul și durata excesivă a procedurilor judiciare.

Impactul benefic al bunei funcționări a sistemelor judiciare naționale asupra economiei este subliniat și în diverse studii de specialitate²⁰. Printre acestea se numără publicații ale Fondului Monetar Internațional²¹, ale Băncii Centrale

¹⁹ Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), „Tabloul de bord pentru 2016 privind proprietatea intelectuală și IMM-urile”.

²⁰ Alves Ribeiro Correia/Antas Videira, *Troika's Portuguese Ministry of Justice Experiment: An Empirical Study on the Success Story of the Civil Enforcement Actions*, International Journal for Court Administration, vol. 7, nr. 1, iulie 2015, demonstrează succesul reformelor întreprinse în Portugalia.

²¹ FMI, *Fostering Growth in Europe Now*, 18 iunie 2012.

Europene²², ale OCDE²³, ale Forumului Economic Mondial²⁴ și ale Băncii Mondiale²⁵. De exemplu, un studiu din 2015 privind reforma sistemului de justiție civilă din Portugalia a arătat că durata procedurilor judiciare a scăzut cu mai mult de o treime ca urmare a reformelor puse în aplicare în cadrul programului de ajustare economică²⁶.

Există, de asemenea, dovezi că existența unui sistem judiciar eficient încurajează investițiile într-o anumită țară²⁷. Studiile au stabilit o corelație pozitivă între dimensiunea întreprinderilor și eficacitatea sistemelor judiciare. În schimb, în cazul în care funcționarea justiției este deficientă, se constată prezența unor stimulente mai slabe în favoarea investițiilor și a creării de locuri de muncă²⁸.

Combaterea eficientă a corupției este, de asemenea, importantă pentru crearea unui mediu favorabil întreprinderilor.

În fine, încrederea în buna funcționare a sistemelor judiciare favorizează spiritul antreprenorial. În schimb, deficiențele din cadrul sistemelor judiciare au drept consecință creșterea costurilor îndatorării²⁹.

---

²² BCE, *Adjustment and growth in the euro area*, 16 mai 2013, disponibil la adresa: <http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130516.en.html>.

²³ A se vedea, de exemplu, studiul *What makes civil justice effective?*, OECD Economics Department Policy Notes, numărul din 18 iunie 2013 și *The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics*, OECD Economics Department Working Papers, nr. 1060.

²⁴ Forumul Economic Mondial, *The Global Competitiveness Report: 2013-2014*, disponibil la adresa: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf.

²⁵ Banca Mondială, *Doing Business 2014*, disponibil la adresa: <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Full-Report.pdf>.

²⁶ Alves Ribeiro Correia/Antas Videira (2015), *ibid.*

²⁷ A se vedea Raportul de țară nr. 13/299 al FMI.

²⁸ A se vedea Documentul de lucru nr. 1303 al Băncii Spaniei; Documentul de lucru nr. 898 al Băncii Italiei; Raportul de țară nr. 13/299 al FMI.

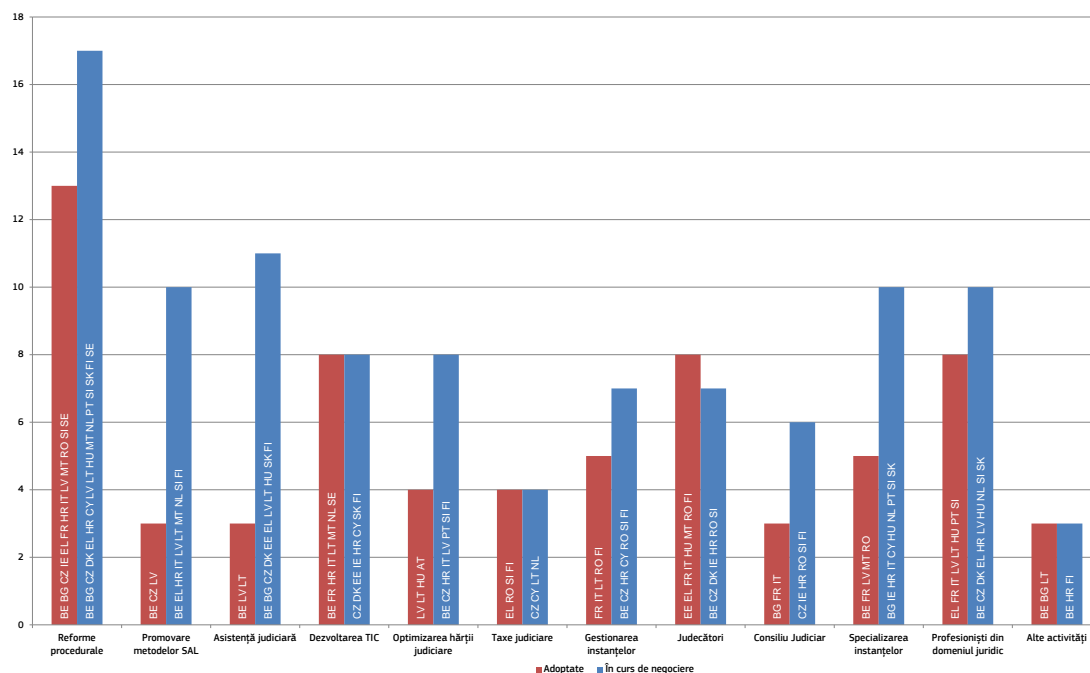
²⁹ Raportul de țară nr. 13/299 al FMI.

4. EVALUARE COMPARATIVĂ A SITUAȚIEI ACTUALE ÎN MATERIE DE POLITICI

Rapoartele de țară din cadrul semestrului european 2017 arată că o serie de state membre continuă să se confrunte cu provocări deosebite legate de eficacitatea

sistemelor lor judiciare. În contextul semestrului european 2017, Consiliul UE, în urma unei propuneri din partea Comisiei Europene, a recomandat în mod specific Croației, Ciprului, Italiei, Portugaliei și Slovaciei să sporească eficacitatea sistemele lor judiciare.

Figura 11 – Cartografierea reformelor în domeniul justiției din UE (măsurile adoptate și inițiate în curs de negociere)

Sursa: *Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE*

Evaluarea comparativă arată că un număr de state membre sprijină reformele în domeniul justiției prin intermediul fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI). Pentru perioada de programare 2014-2020, UE pune la dispoziție 4,2 miliarde EUR pentru sporirea capacității instituționale a administrațiilor publice, inclusiv reforma justiției, prin intermediul fondurilor ESI. În documentele lor de programare, 14 state membre³⁰ au identificat justiția drept un domeniu care urmează să primească sprijin prin intermediul fondurilor ESI.

Comisia subliniază importanța adoptării unei abordări orientate spre rezultate atunci când se implementează fondurile, care este prevăzută și în Regulamentul privind fondurile ESI³¹. Comisia poartă discuții cu statele membre în legătură cu modalitățile optime de analiză și evaluare a impactului fondurilor ESI asupra sistemelor judiciare în cauză.

Comisia sprijină reformele justiției și prin furnizarea de asistență tehnică, precum și prin intermediul Serviciului său de sprijin pentru reforme structurale (SRSS). Aceasta se realizează atât în legătură cu programele de ajustare economică, în special în Cipru și în Grecia, cât și cu

³⁰ Bulgaria, Republica Cehă, Grecia, Spania (numai FEDR), Croația, Italia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovacia și Slovenia.

³¹ Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, 20.12.2013.

mecanismul de cooperare și de verificare în Bulgaria și în România.

Statele membre utilizează instrumente și practici inovatoare pentru a consolida eficacitatea sistemelor lor judiciare. Iată câteva exemple:

1) O platformă de comunicații pentru distribuirea documentelor din partea instanțelor în Slovenia (EVIP)³². Aceasta acționează ca un registru central al documentelor elaborate de instanțe la nivelul întregului sistem judiciar sloven. Platforma a redus semnificativ timpul necesar pregătirii și trimiterii documentelor elaborate de instanțe și, la rândul său, acest lucru a redus durata procedurilor judiciare. În plus, personalul instanțelor a fost scutit de munca administrativă de imprimare, punere în plic și expediere, având astfel mai mult timp pentru a se concentra pe activitatea de fond.

2) Acces deschis la jurisprudență în România. Ministerul Justiției și instanțele publice informează necesare pentru ca părțile să își poată urmări cauzele introduse în instanță (numele părților, data ședințelor, subiectul și hotărârea pe scurt). În 2015, Fundația „Institutul Român de Informații Juridice” din România (Fundația ROLII) a lansat un nou portal care oferă acces public la textele integrale ale tuturor hotărârilor pronunțate de toate

instanțele judecătorești. Sunt incluse toate etapele procedurii, inclusiv cele în care se pot introduce căi de atac, cu respectarea dreptului la viață privată.

3) Portalul serviciilor judiciare electronice din Letonia. Pentru a îmbunătăți informarea publicului și a întreprinderilor cu privire la serviciile instanțelor, portalul național al instanțelor (<https://manas.tiesas.lv/eTiesas/>) oferă în prezent o interfață mai ușor de utilizat cu servicii electronice și informații actualizate referitoare la instanțe. Îmbunătățirile includ:

- o platformă pentru depunerea online a cererilor adresate instanțelor;
- completarea și depunerea online a formularelor;
- urmărirea online a procedurilor judiciare;
- notificări electronice și
- un calendar care indică disponibilitatea avocaților și a procurorilor.

Împreună, aceste instrumente permit sistemului judiciar să reducă numărul de cauze restante și să asigure o derulare mai rapidă a proceselor, inclusiv desfășurarea mai eficientă a procedurilor transfrontaliere.

Data: 9.11.2017

---

³² [Quality of Public Administration – A Toolbox for Practitioners](#), Comisia Europeană, 2017.

5. RESURSE UTILE

- Tabloul de bord 2017 privind justiția în UE, Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, COM(2017) 167 final.
https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice_ro
- *Quality of Public Administration — A Toolbox for Practitioners*, Comisia Europeană, 2017.
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8055>